

Speuren in het papieren en erfelijk verleden van de visserij - bis

Volckaert Filip, Cuveliers Els, Schaerlaekens Dirk,
Maes Gregory

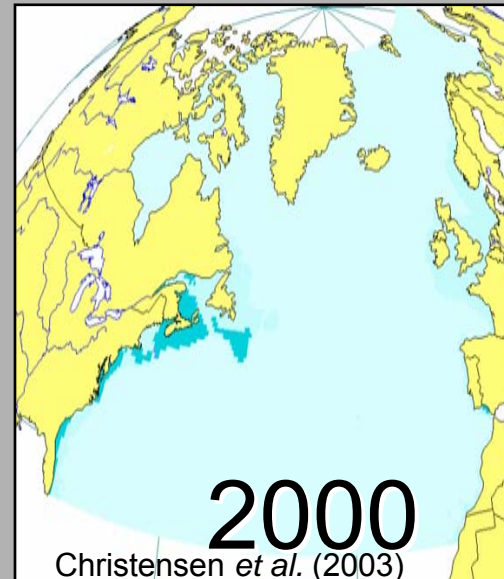
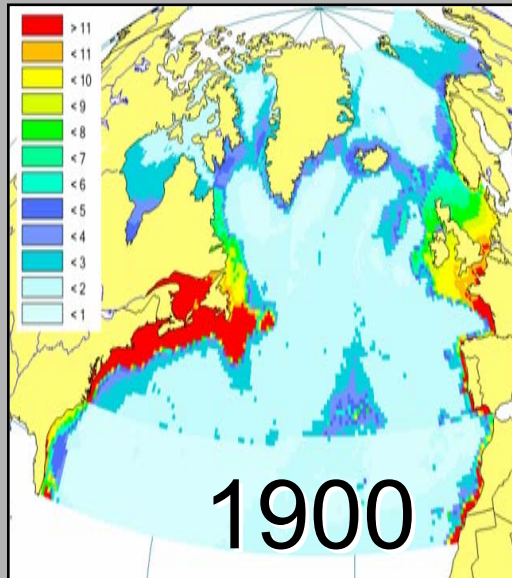
Laboratorium voor Diversiteit en Systematiek van Dieren
Katholieke Universiteit Leuven
Leuven

Historiek van de Zeevisserij in
Vlaanderen/België - 25.11.10

Waar gaat het over?

“Shifting baseline syndrome” (Daniel Pauly, 1998)

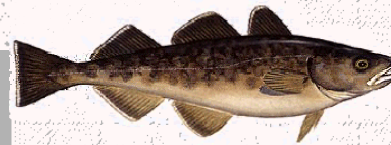
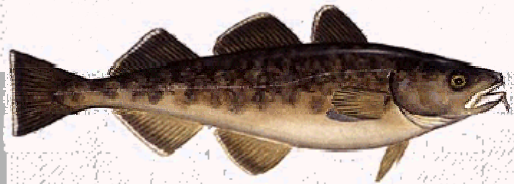
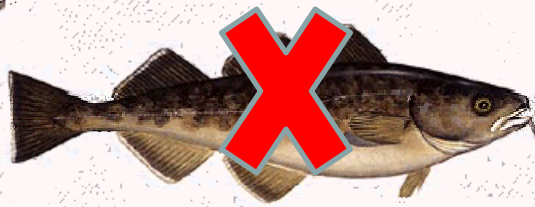

Geschatte biomassa (ton per km²) van grote vissen in de Noord-Atlantische Oceaan. Afname met een **factor 9** gedurende de vorige eeuw.

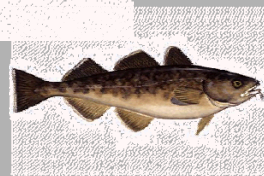
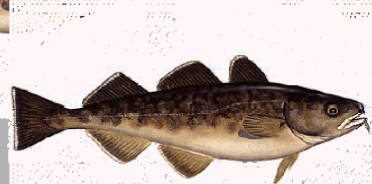
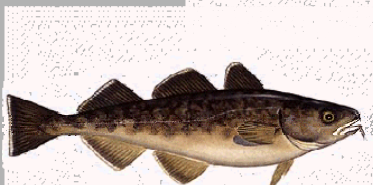
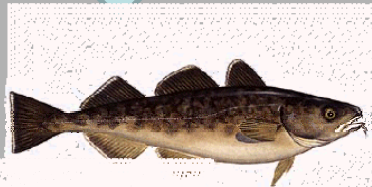
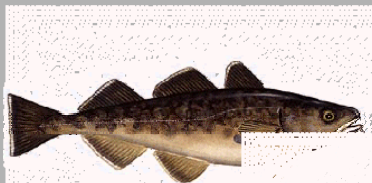
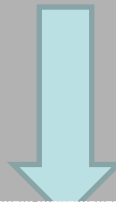
► Ons zwak historisch geheugen verdient een duwtje in de rug.

Waar gaat het over?

Effecten op genetische diversiteit

Na voortplanting

Visserij geïnduceerde evolutie

- fecunditeit
- grootte per leeftijd
- groeisnelheid

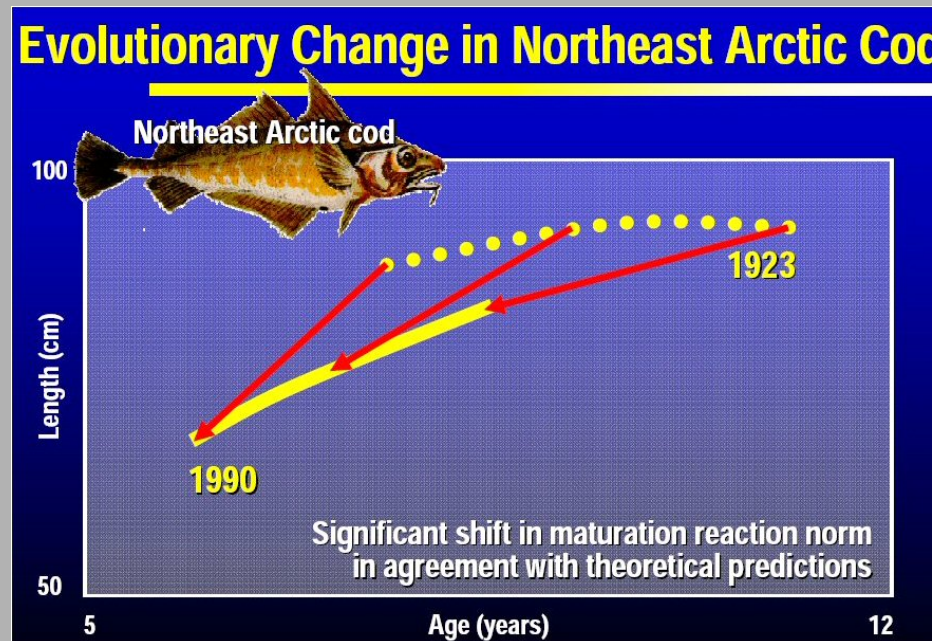
Onomkeerbaar?

Waar gaat het over?

► De geëxploiteerde visstocks vertonen tekenen van fenotypische en genetische “vermoeidheid”. Ze groeien niet zo **snel** meer en worden sneller **matuur** onder invloed van de zeer hoge visserijdruk. Zo’n invloed geldt als negatieve selectie en is vergelijkbaar met selectie bij huisdieren.

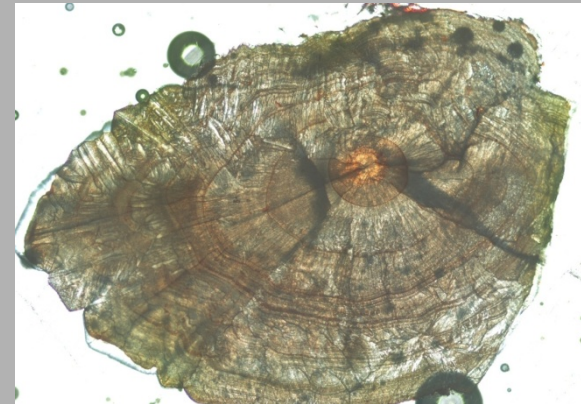
Heino *et al.* (2002)

► De EU stuurt aan op de evaluatie van de visserij en klimaat-geïnduceerde veranderingen van mariene stocks

Het belang van historische verzamelingen

Sinds de jaren 1900 verzamelt de mens (= nationale visserijinstituten) otolieten en schubben voor:

- ▶ aflezen van leeftijd
- ▶ groei
- ▶ vormanalyse
- ▶ microchemie
- ▶ genetica

Daar historische verzamelingen beperkt en onvervangbaar zijn, zijn meervoudige onderzoekstoepassingen belangrijk.

Toepassingen van historisch DNA onderzoek

Om de evolutionaire gevolgen van natuurlijke en menselijke veranderingen op te volgen

- ▶ Vermenging van originele en nieuwe populaties
- ▶ Temporele vergelijkingen in demografie – effectieve populatiegrootte
- ▶ Genetische diversiteit
- ▶ Patronen van migratie en connectiviteit

▶ Evolutionaire veranderingen in belangrijke levensgeschiedenis-kenmerken

Een goede strategie is de gecombineerde analyse van fenotypische en genetische veranderingen in de huidige populaties, vergeleken met een referentietoestand voor de afname van de populatie.

Twee gevallen over de biologische historie van visstocks tijdens de 20e eeuw

- **Tong** : intensieve visserij met boomkor door diesel schepen; kust
- **Paling**: intensieve passieve visserij met fuik; catadroom

Historiek van de Zeevisserij in
Vlaanderen/België - 25.11.10

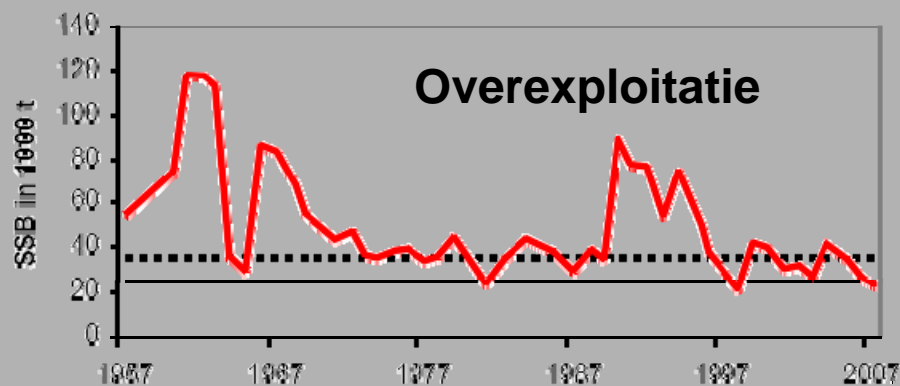
Historiek van de biologische kenmerken van tong

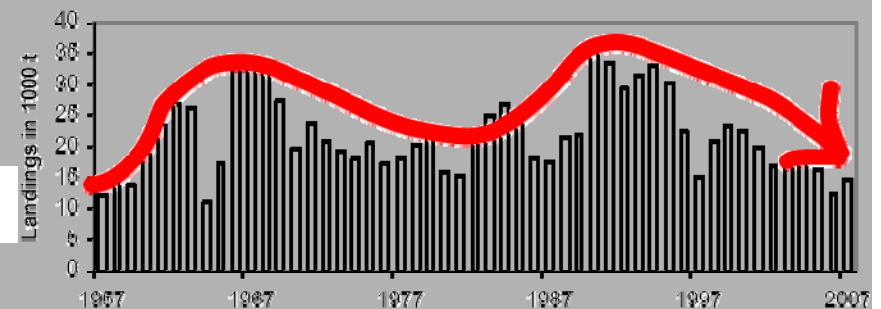
Huidige toestand van de stocks (ICES 2008)

Spawning biomass in relation to precautionary limits	Fishing mortality in relation to precautionary limits	Fishing mortality in relation to highest yield	Fishing mortality in relation to agreed target
Reduced reproductive capacity	Increased risk	Overfished	Above target

BIOMASSA van de PAAISTOCK

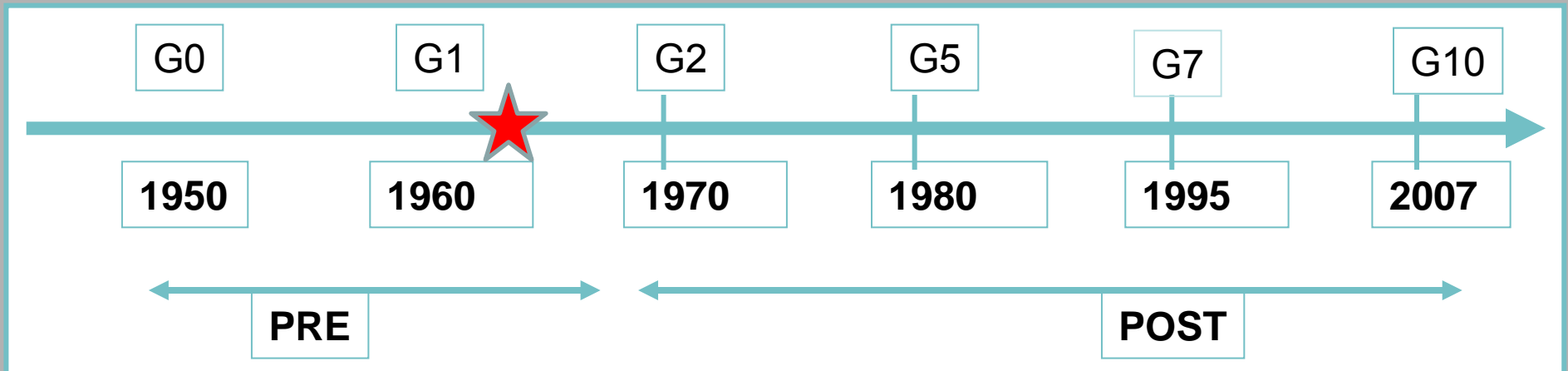
AANLANDINGEN

Generatietijd tong :
8,5 → 4,5 jaar

Algemene vraag: historische invloed van de mens op de visstand

8 m boomkor in gebruik sinds jaren 60

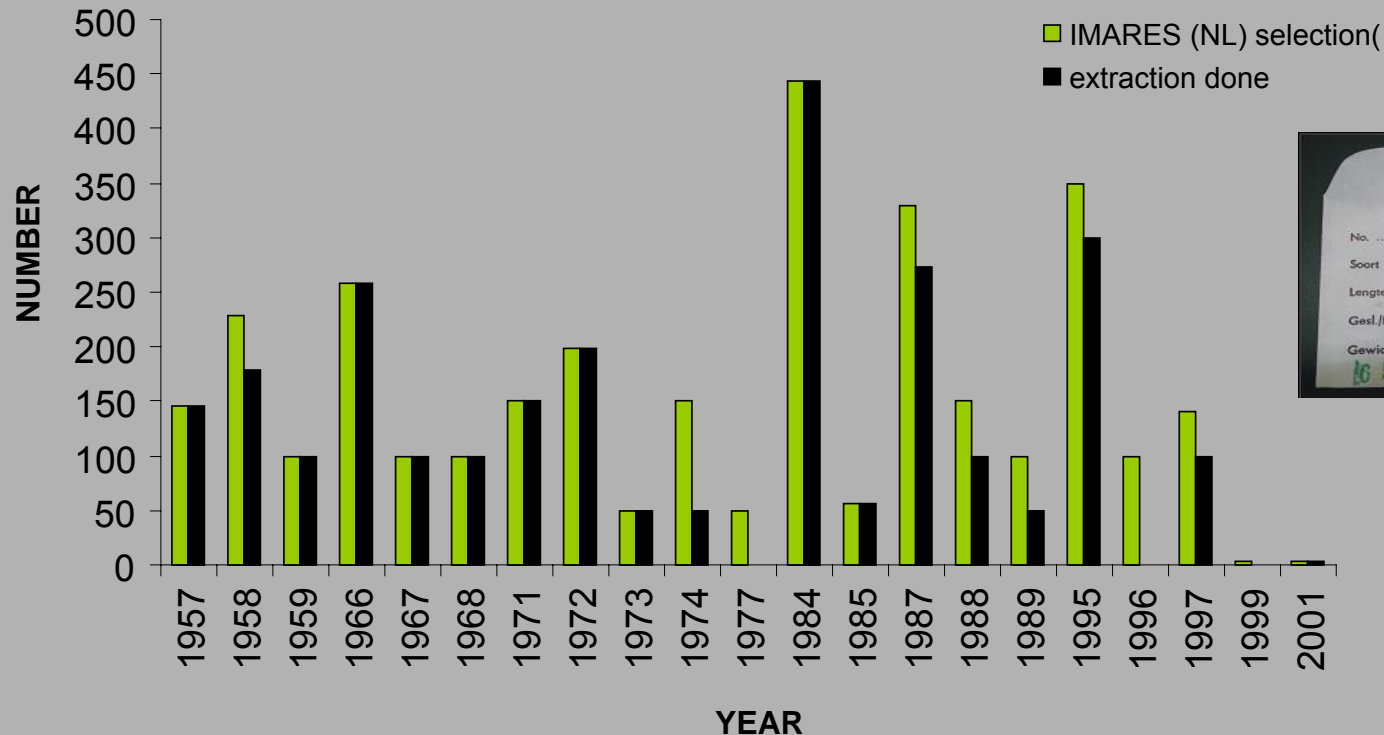

Wetenschappelijke vraag

- Wat zijn de schommelingen in **genetische diversiteit doorheen** de tijd ?
- Wat is de geschatte **effectieve populatiegrootte** ?
- Wat is de relatie tussen de waargenomen biologische veranderingen en de **visserij-inspanning**?

Onderzoeksmateriaal: historische otolietverzameling

Keuze van:

- 3200 otolieten van de Noordzee
- 2700 otolieten opgezuiverd voor DNA

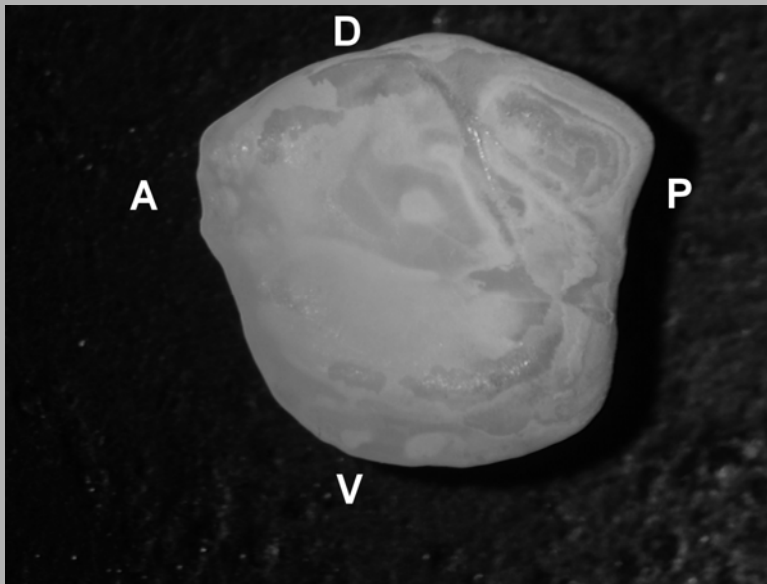
Historiek van de Zeevisserij in
Vlaanderen/België - 25.11.10

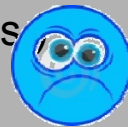
KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

DNA opzuivering

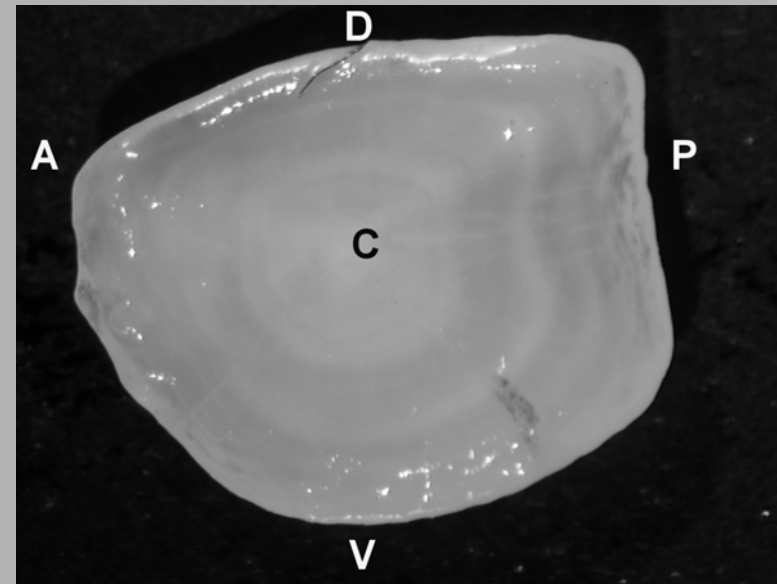
Origineel protocol

Cuveliers *et al.* 2008 (Mol.Ecol.Res

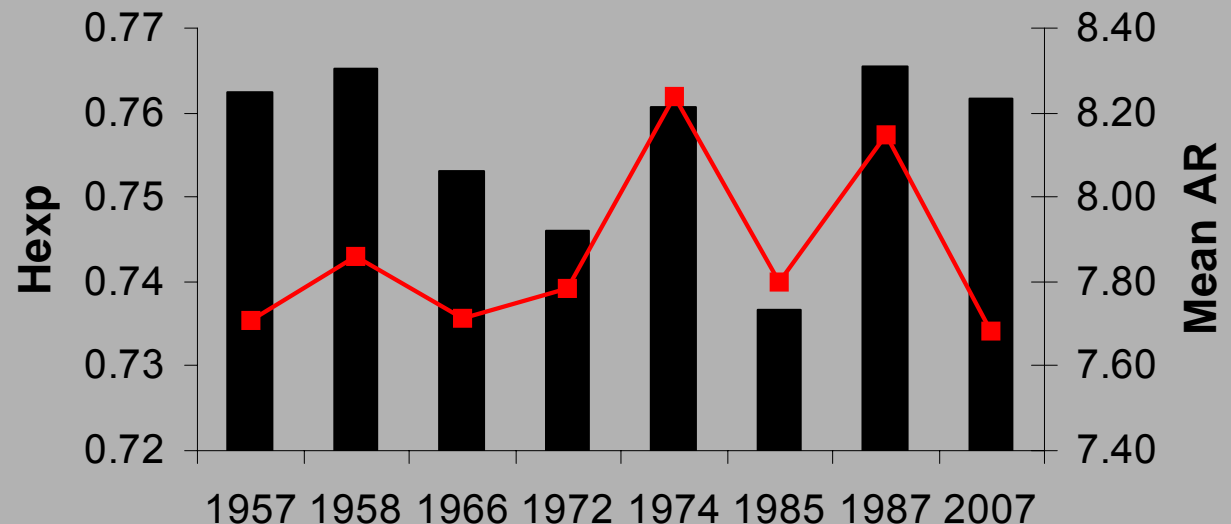
Aangepast protocol

- Genotypering: 9 microsatteliet loci
- 515 individuen

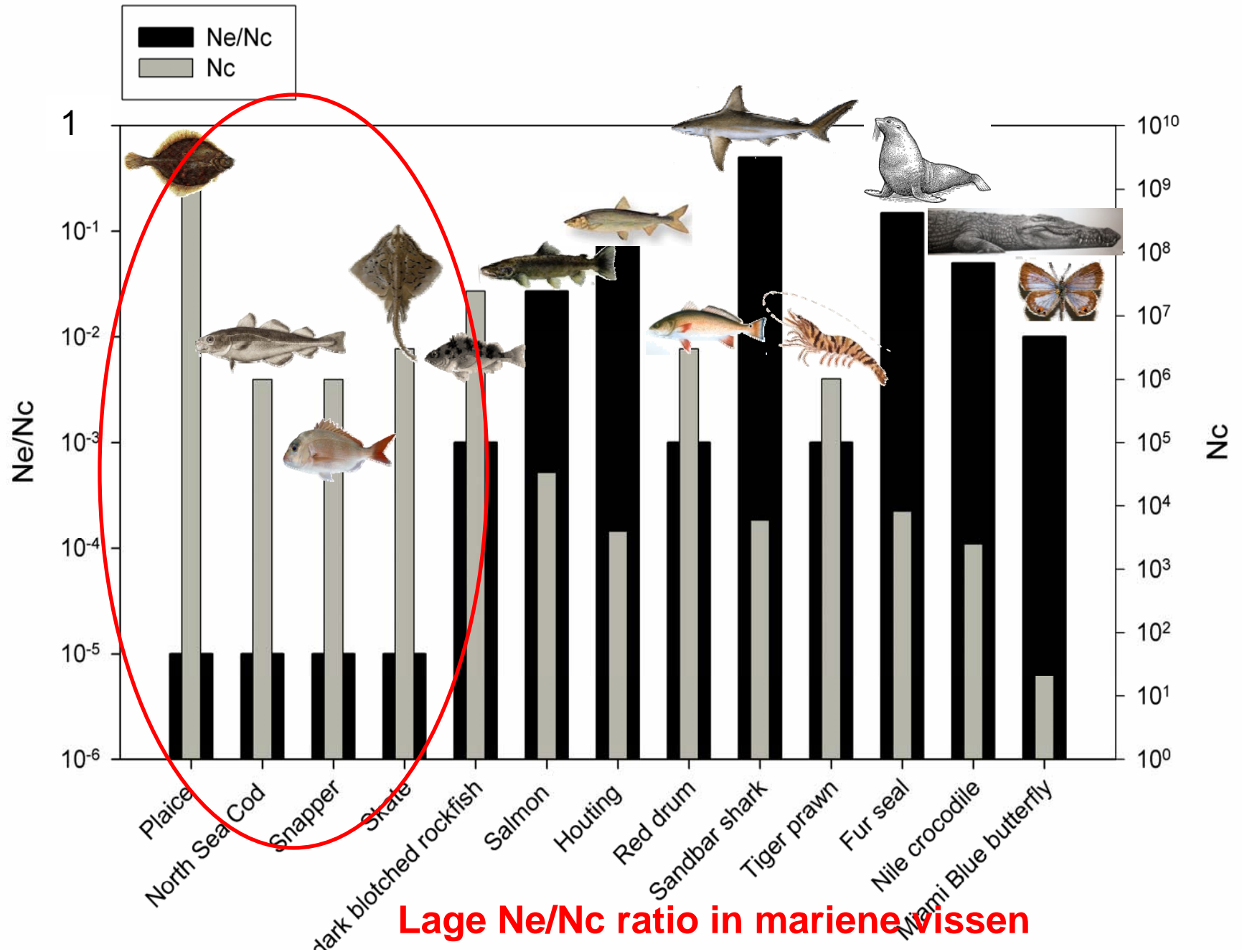

Resultaten: genetische diversiteit doorheen de tijd

- Nagenoeg constante genetische diversiteit zonder duidelijke trend

Effectieve populatiegrootte (Ne)

Effectieve populatiegrootte (N_e) in historische otolietverzamelingen

PRE : 1950-1960

POST: 1960-2007

Methode	N_e	95% C.I.
J&R	346	[80- ∞]
Waples	478	[198- ∞]
Wang	700	[327- ∞]

Methode	N_e	95 % C.I.
J&R	∞	[2378- ∞]
Waples	1918	[1056-4783]
Wang	2689	[1489-8294]

Geen meetbare invloed van visserij

**→ Geen invloed van genetische drift
(prima nieuws!)**

Tong stocks per jaar

$$N_c \text{ (1957-2007)} = 200 \cdot 10^6$$

$$N_e \text{ (1957-2007)} = 3523$$

$$N_e/N_c = 10^{-5}$$

Vuistregel (Franklin 1980)

$N_e = 50$: vermijd inteelt

$N_e = 500$: behoud van aanpassingsvermogen op lange termijn

$$N_c = 50/10^{-5} = 5 \times 10^6$$

$$N_c = 500/10^{-5} = 5 \times 10^7$$

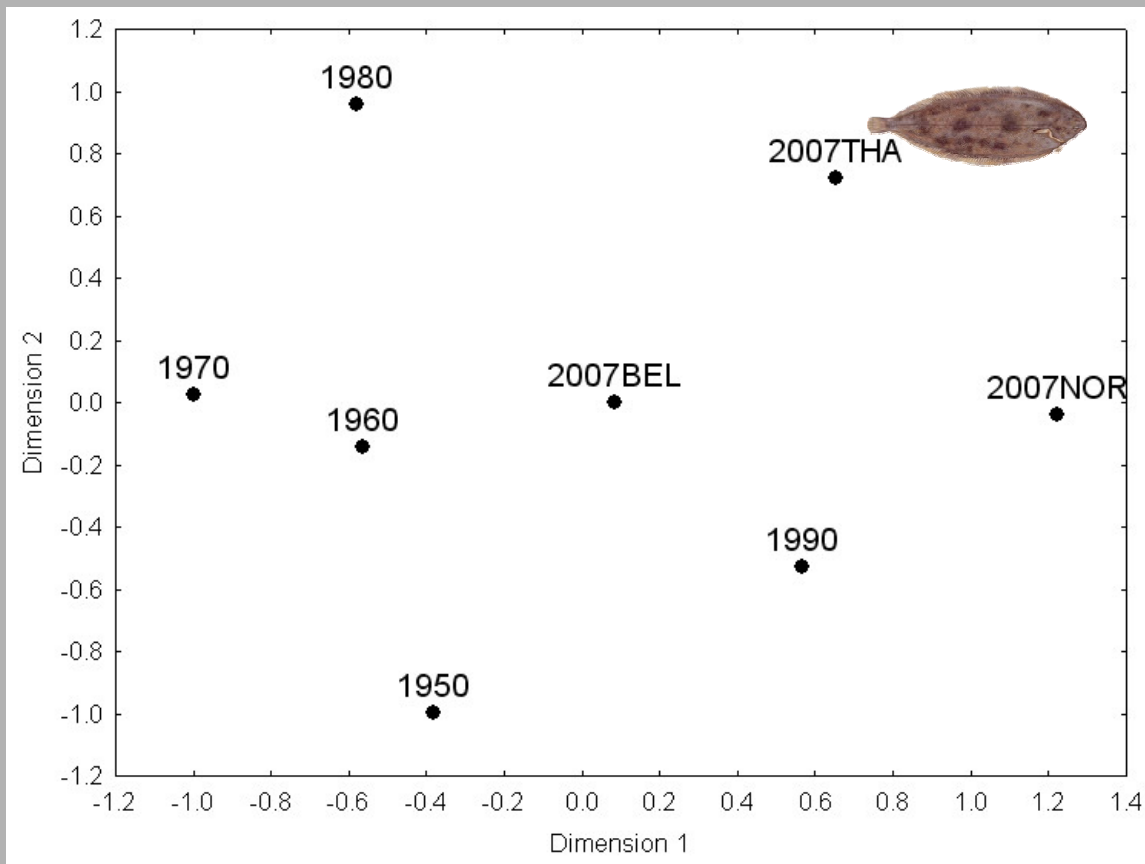

Zelfs zeer grote stocks zijn kwetsbaar!

Genetische differentiatie doorheen de tijd

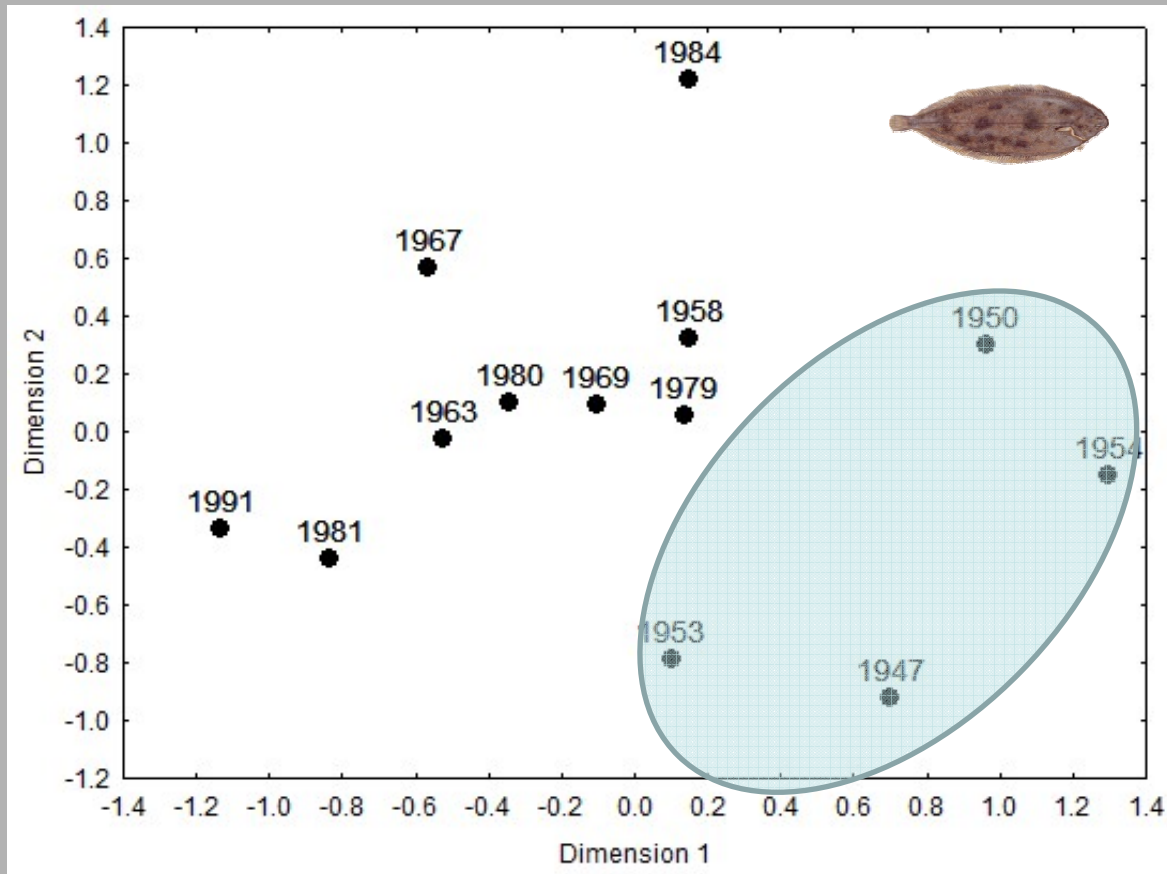
Sampling years

Niet betekenisvol!

Genetische differentiatie doorheen de tijd

Cohorten van tong per jaar

Niet betekenisvol!

CONNECTIVITEIT

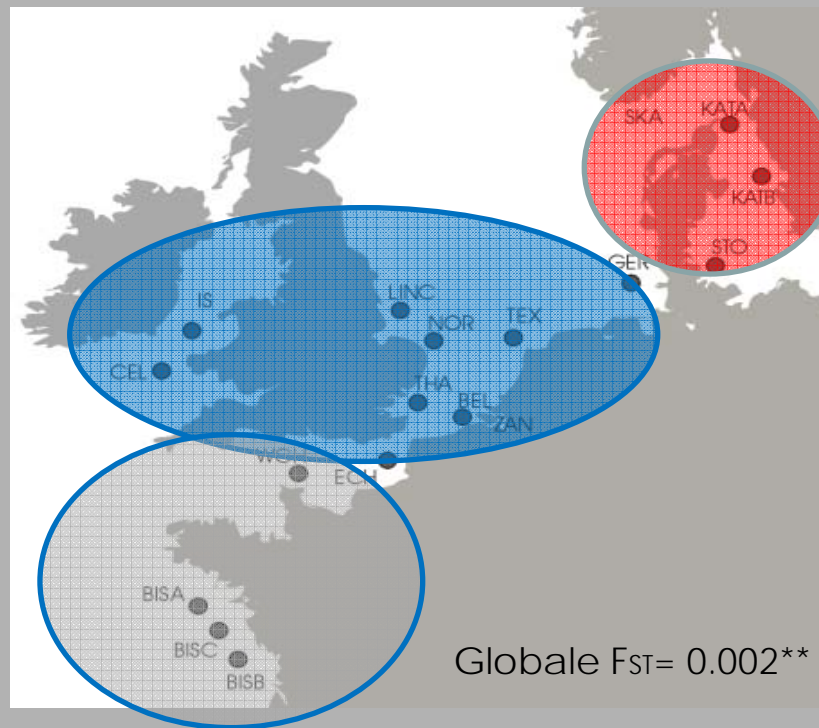
Neutrale genetische structuur (= demografische indicator)

op basis van 1293
microsatelliet genotypes
van volwassen tong

Genetische structuur

Toewijzingsanalyse van VOLWASSEN tong → 3 groepen

Bekken-gekoppelde genetische structuur

Eerste besluit

- Geen merkbare veranderingen in neutrale genetische diversiteit
- alle cohorten vertonen een gelijkaardige genetische diversiteit
- Schatting van $N_e > 1000$ (= vergelijkbaar met andere studies)
→ groot genoeg om genetische drift te vermijden?
- Geen onderscheid in de tijd
- wel onderscheid in de ruimte
- Scheiden van milieu en menselijke effecten

'n Laatste resultaat: invloed van bevissing?

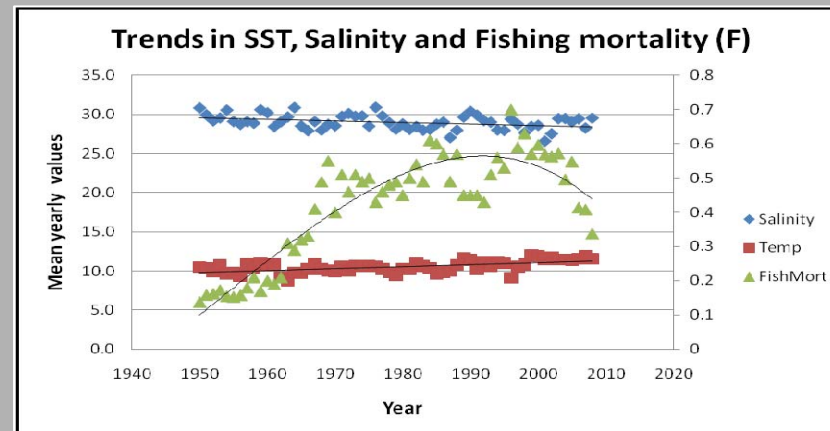
Wat is koppeling tussen levensgeschiedenis kenmerken en het milieu?

Tongotolieten als informatiebron over:

- genoom (DNA)
- lichaamskenmerken (groei en maturatie)

Milieuinformatie over:

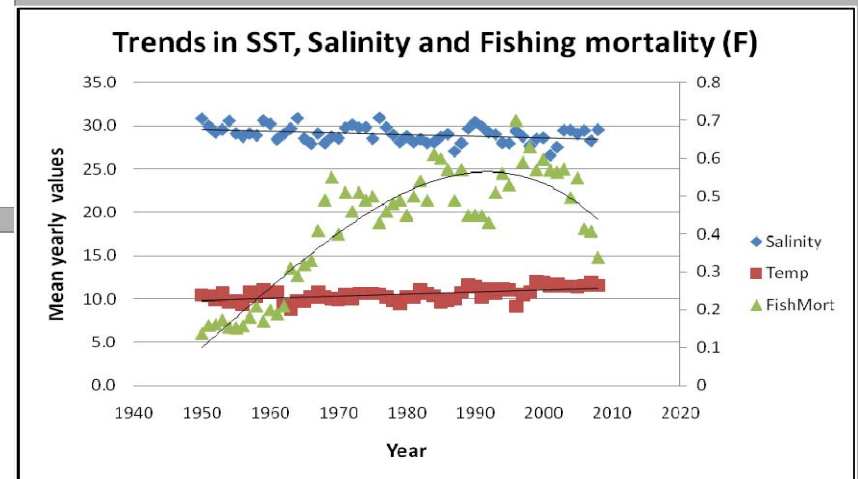
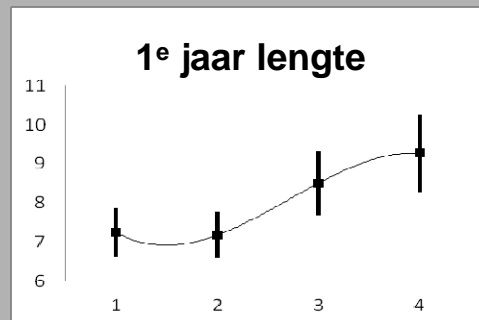
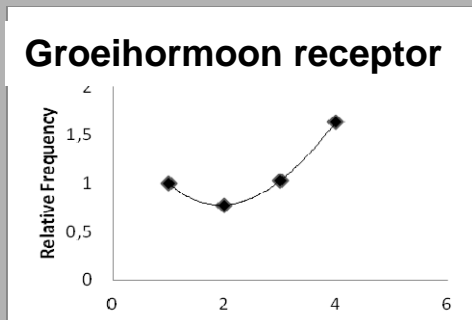
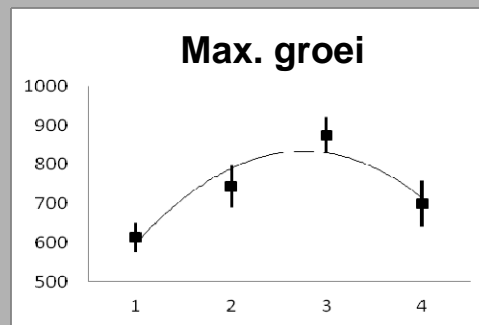
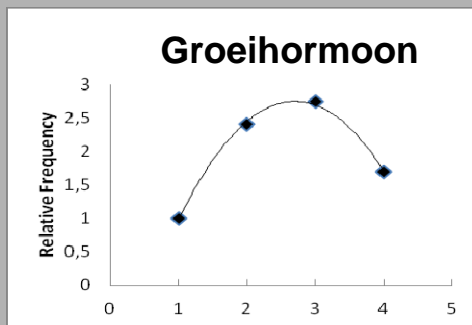
- temperatuur (SST)
- zoutgehalte
- visserijsterfte (F)

'n Laatste resultaat: effect van bevissing?

GENOTYPE

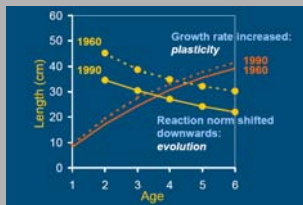
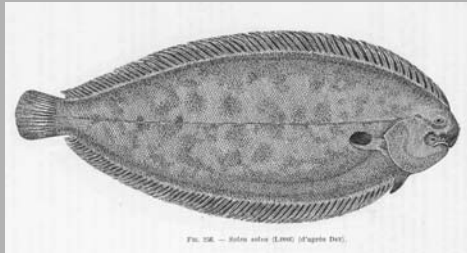
FENOTYPE

Monotoon patroon van saliniteit en temperatuur

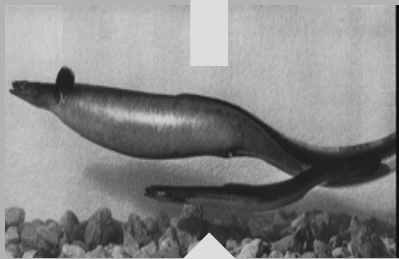
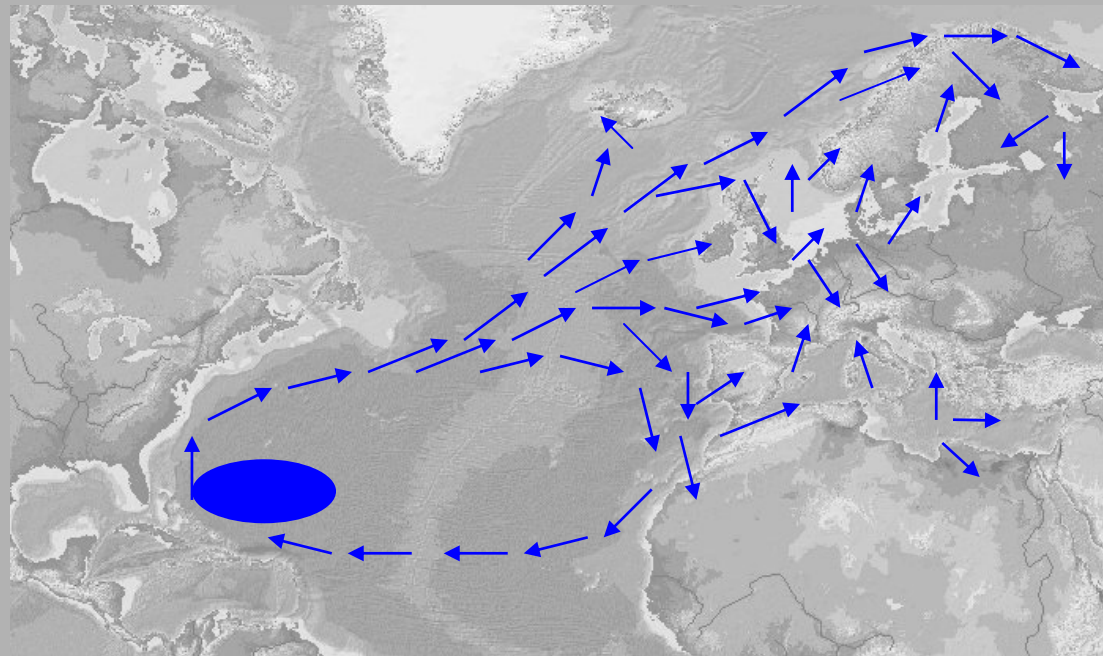
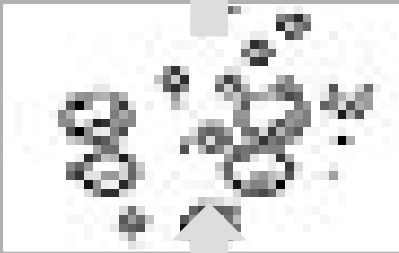
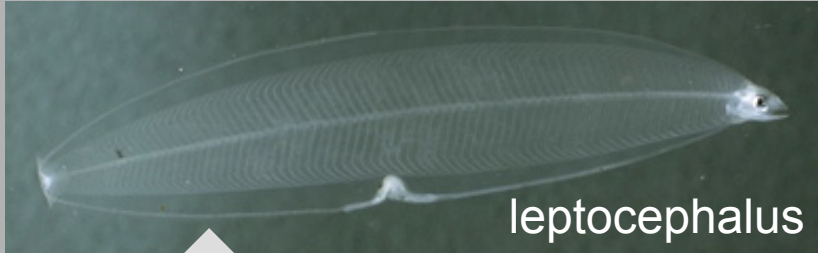
Unimodaal patroon van visserijmortaliteit van tong

Eindbesluit voor tong

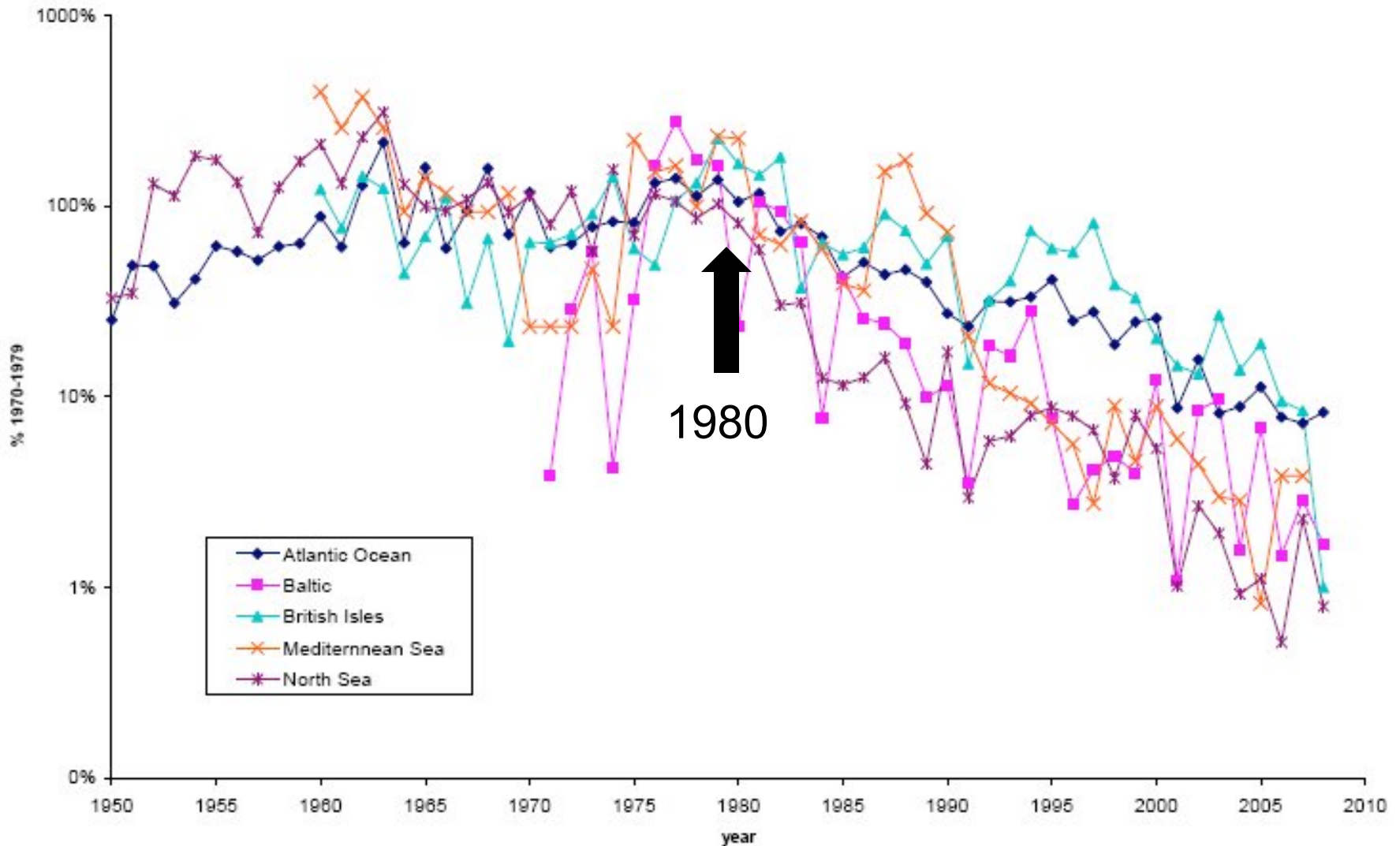
- Boomkorvisserij heeft een meetbare invloed op het genetisch erfgoed van tong in de Noordoost Atlantische Oceaan
- Genetische informatie van andere visstoks (o.a. kabeljauw) bevestigen deze waarneming
- Combinatie met goed aanvaarde statistische gegens (Probabiliteits ReactieNorm) maakt een sterk voorbeeld voor blijvende genetische erosie door visserij
- We stellen het voorzorgsprincipe voor

Paling: een meer dan ongewone levenscyclus

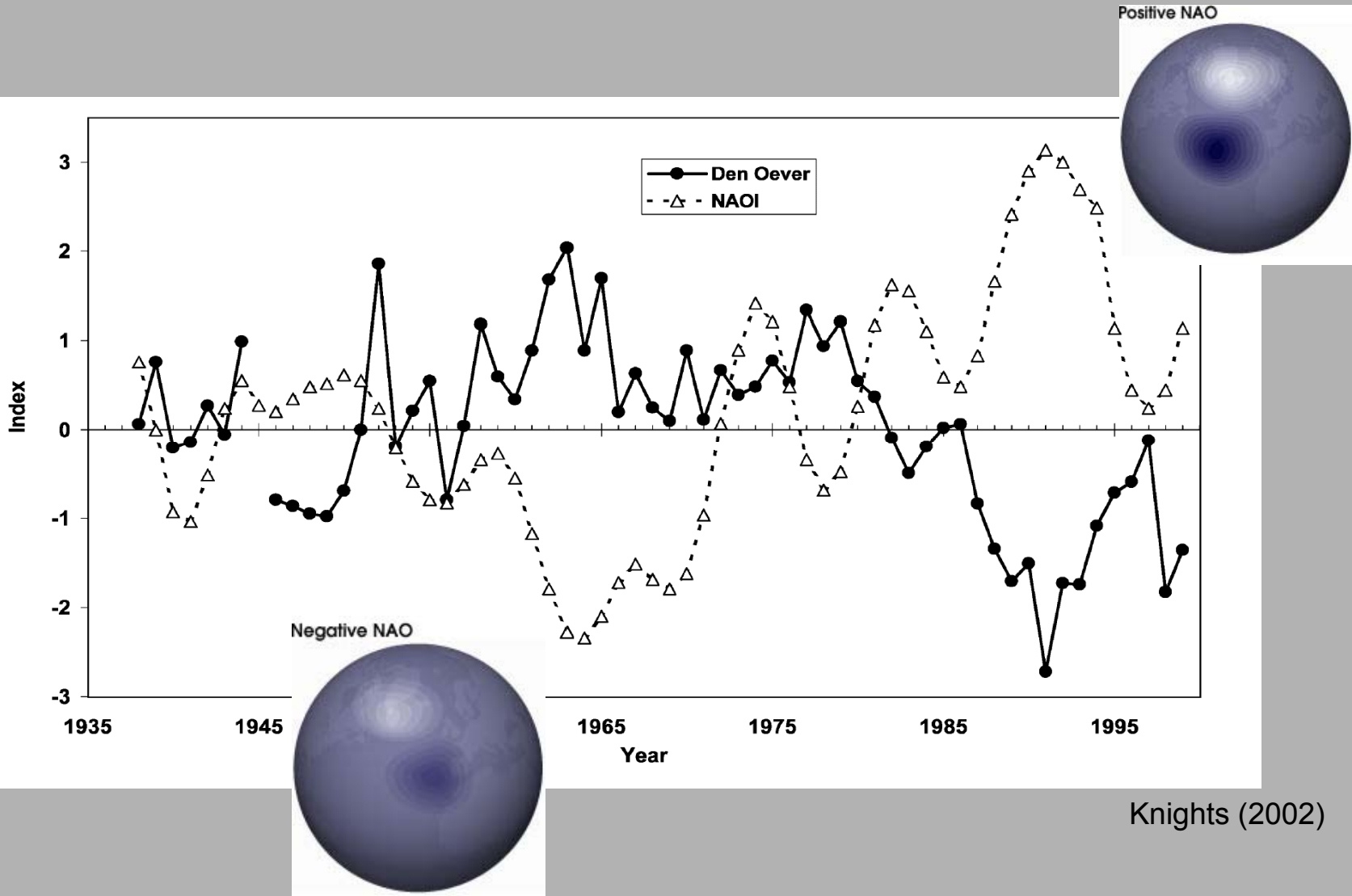
Historiek van de Zeevisserij in Vlaanderen/België - 25.11.10

Paling: recrutering van glasaal neemt snel af

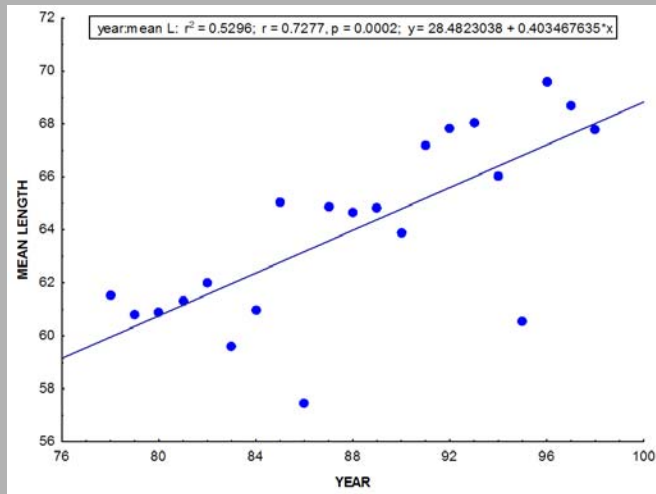

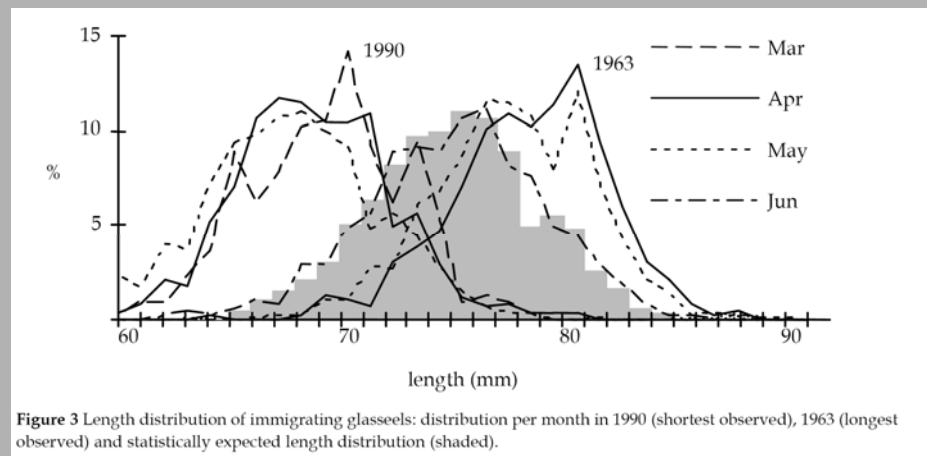
Paling: invloed van de oceaan

Paling: aanwijzingen voor fenotypische veranderingen

Lengte van vrouwelijke zilveraal (1970 – 2000)

Lengte van glasaal (1963 tegen 1990)

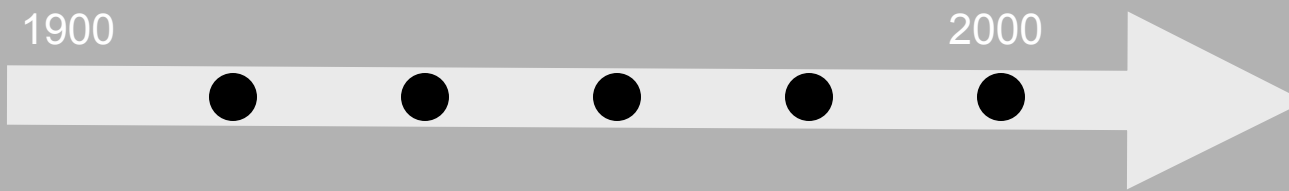
Willem Dekker (pers. comm.)

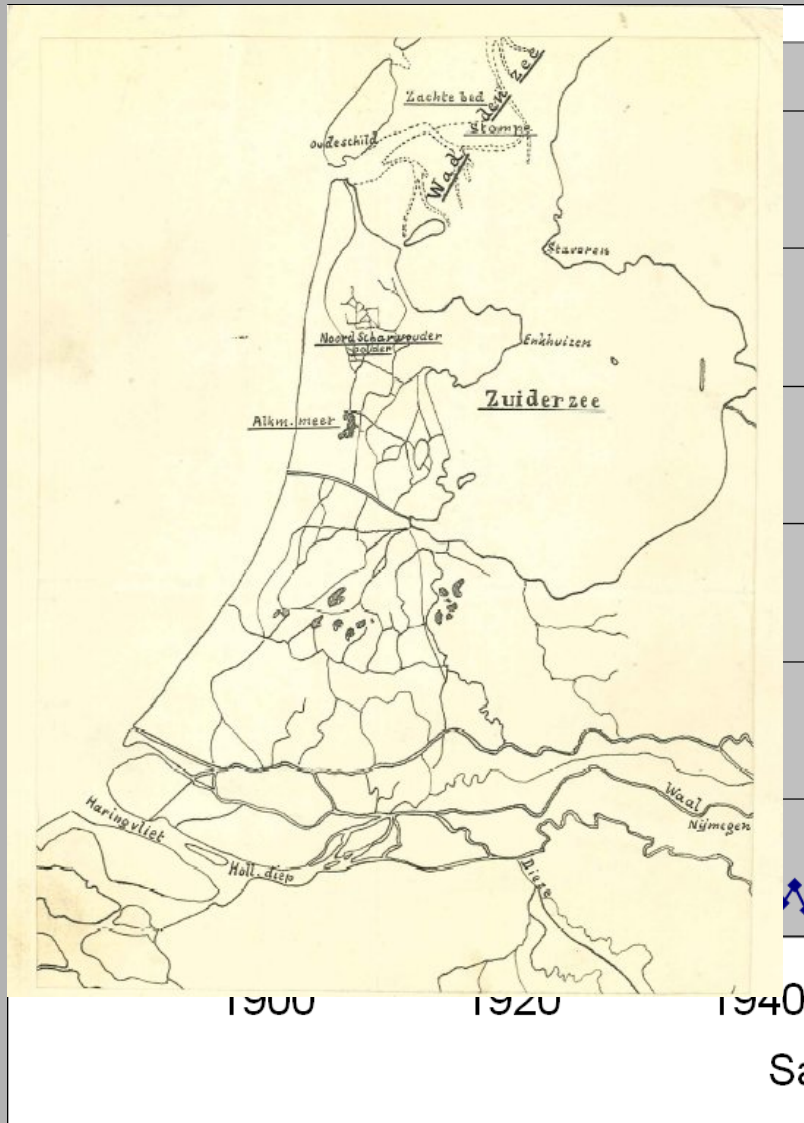
Paling: vraagstelling

Genetische basis van historische evolutionaire veranderingen in levensgeschiedenis kenmerken

- ▶ leeftijd, groei en maturatie
- ▶ adaptieve variatie in specifieke genen
- ▶ correlatie met milieu gradiënten

Paling: otolietverzameling van IMARES (NL)

№.	L	5.9-11.5-16.5	5.9-12.6-16.5
2373	18,2	14-32-39-43	14-33-40-44
2374	15,1	5.3-7.9-12.4	5.3-8.5-11.9
2375	21,3	7.1-10.4-17.0	7.1-9.9-17.5
2376	9,9	13-22-30-45	15-21-36-45
2377	19,4	4.6 7.0	5.3 7.0
2378	10,6	13-22-28	15-22-28
		6.5-11.6-18.1	6.5-11.2-17.7
		15-27-42-45	15-26-41-45
		6.1 7.7	6.1 7.7
		15-19-26	15-17-26

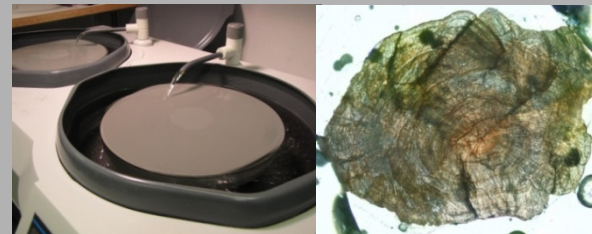

Paling: opzuiveren van DNA uit otolieten

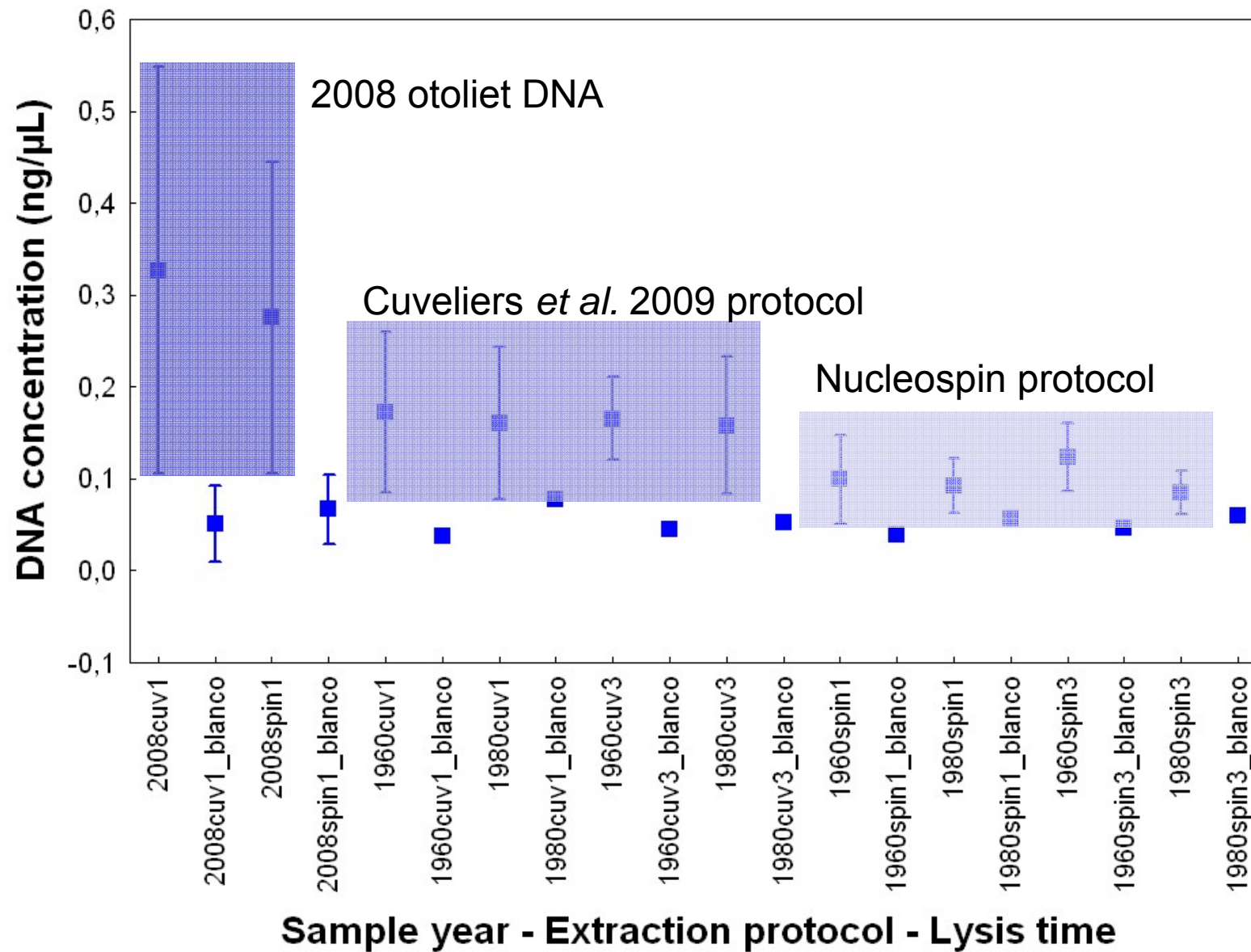
- Stalen van IJsselmeer
  - ▶ otolieten van 1960 en 1980
  - ▶ otolieten en vinweefsel van 2008

- DNA extractie
- PCR amplificatie en multiplex microsatteliet genotypering
  - ▶ vermijden van contaminatie!
- Leeftijdsbepaling en otoliet kwaliteit

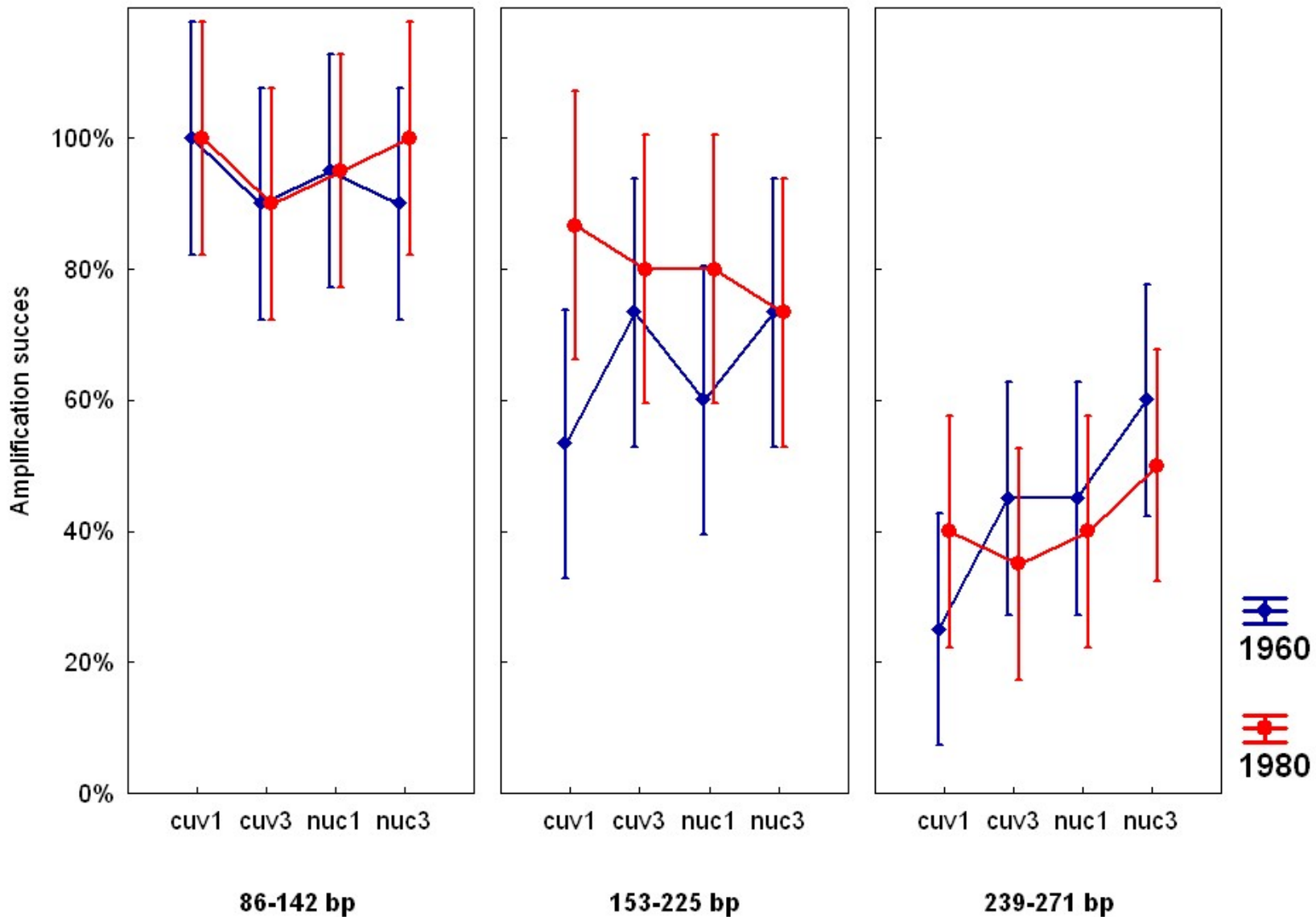

Paling: opzuiveren van DNA uit otolieten

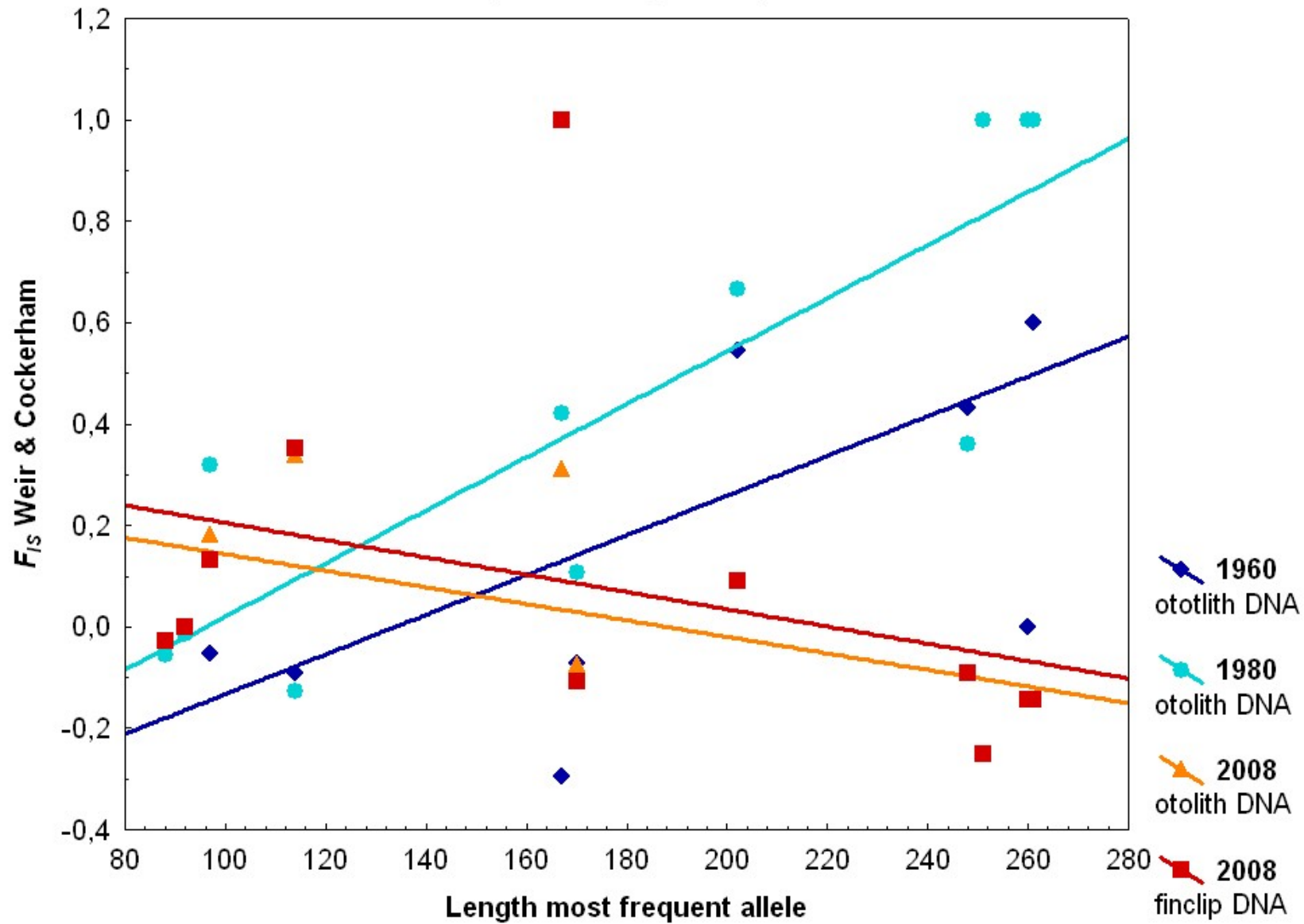

Paling: succes in vermenigvuldiging van oud DNA voor verschillende lengtefragmenten

Paling: inteelt van populatie in relatie tot DNA fragmentlengte

Vlaanderen/België - 25.11.10

De paling: opsporen van nieuwe SNP merkers

Available online at www.sciencedirect.com

 ScienceDirect

 ELSEVIER

Aquaculture

Aquaculture 272 (2007) 22–38

www.elsevier.com/locate/aqua-online

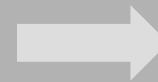
Review article

Candidate growth genes in finfish — Where should we be looking?

Christian De-Santis, Dean R. Jerry*

Aquaculture Genetics Research Program, School of Marine and Tropical Biology, James Cook University, Townsville, Queensland, 4811, Australia

Received 8 May 2007; received in revised form 16 August 2007; accepted 18 August 2007

 NCBI

All Databases PubMed Nucleotide Protein

Search Nucleotide for *anguilla* AND growth hormone

Limits Preview/Index History Clipboard Details

Found 13 nucleotide sequences. Nucleotide [11] EST [2]

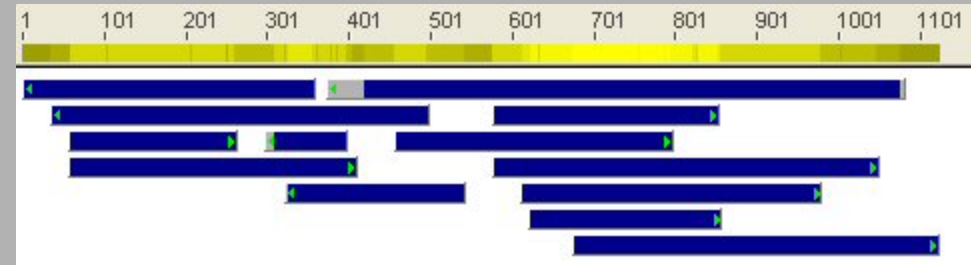
Display Summary Show 20

All: 11 Bacteria: 0 RefSeq: 0 mRNA: 8

Uitlijnen van sequenties

```
Query: 14 aatccacaact
          |||||
Sbjct: 352 aatccacaact
```


25 464 contigs

```
ACTGCTGTGCGTCCTCACCC
ACTGCTGTGCGTCCTCACCC
ACTGCTGTGCGTCCTCACCC
ACTGCTGTGCGTCCTCACCC
ACTGCTGTGCGTCCTCACCC
```

primer ontwikkeling & validatie

Screening van historische verzamelingen

Historiek van de Zeevisserij in Vlaanderen/België - 25.11.10

De paling en tong: besluit

- Otolieten leveren DNA op mits aangepaste methodologie!
- Oud DNA geeft informatie vergelijkbaar met hedendaags DNA
- Aanwijzing voor wijziging van genetische structuur in tijd (controle!)

Een visie op de toekomst

- Belang van historische biologische verzamelingen en (grotere) archeologische vondsen
- Genetische informatie steeds beter beschikbaar (nieuwe methodes)
- Onderscheid tussen verschillende zones in de biologische gronden
- Integratie met “papieren” documentatie

Met dank

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT
LEUVEN

Historiek van de Zeevisserij in
Vlaanderen/België - 25.11.10

Samenvatting

Otolieten van vissen bevatten naast groei - informatie DNA resten die toegang verlenen tot de genetische blauwdruk en chemische elementen die de verplaatsingsdynamiek in kaart brengen. Historische verzamelingen van otolieten bieden bovendien een zicht op de populatiedynamieken. Op dit ogenblik gebeuren aan het Laboratorium voor Diversiteit en Systematiek van Dieren twee studies naar de historiek van DNA (tong en paling). De bedoeling is de patronen in verband te brengen met natuurlijke en menselijke invloeden, zoals de intensivering van de visserij. Lokale historische gegevens van bevissing zijn een belangrijk hulpmiddel om de genetische dynamieken te verklaren.